

Krystyna Andres-Wędzina
Renata Paszko¹

Program Orientacji Zawodowej
w Gimnazjum im. Jana Pawła II w Iwinach
oraz Zespole Szkół Handlowych
i Usługowych w Bolesławcu

Odkąd w Polsce doszło do przemian ustrojowo-politycznych, zmianie uległ również obraz polskiego rynku pracy. To nowy rynek pracy wykreował potrzebę stworzenia ogólnonarodowego systemu poradnictwa zawodowego dla młodzieży. System ten powinien tworzyć spójną całość z systemami wychowawczymi w różnych środowiskach, a przede wszystkim ze środowiskiem szkolnym.

Jednym z głównych zadań szkoły jest przygotowanie uczniów do prawidłowego wyboru zawodu, kierunku dalszego kształcenia i pracy zawodowej.

Punktem wyjścia koncepcji wyboru zawodowego jest założenie, że człowiek rozwija się przez całe życie. Podejście rozwojowe zajmuje szczególną rolę wśród teorii wyboru zawodowego, wzbogacając je o problematykę zmian w cyklu dojrzewania oraz o kształtowanie się wizji własnej osoby w kontekście pracy i innych ról życiowych². Autorzy tekstów wielokrotnie zwracają uwagę, na fakt powiązania kariery zawodowej z cyklem życia człowieka „jego rozwojem osobistym, wyznawanym systemem wartości, aspiracjami w sferze zawodowej, sposobem spostrzegania i przeżywania doświadczeń”³. Traktowana jest ona także jako pewien wzorzec rozwoju zawodowego, w ramach, którego dają się wyróżnić pewne etapy lub fazy, które tworzą przewidywalną w znacznym stopniu sekwencję wydarzeń i związanych z nimi doświadczeń jednostki. Wiedza na temat istoty dynamiki kariery zawodowej oraz specyficznych problemów, występujących w poszczególnych jej fazach, jest koniecznym warunkiem skutecznego projektowania kariery zawodowej ucznia.

W literaturze psychologicznej występują różne propozycje klasyfikacji cykli życia. Istnieją również bardziej specyficzne, które dostarczają ważnych informacji na temat kształtowania kariery zawodowej. Według Supera⁴ rozwój człowieka przebiega przez pięć stadiów: dzieciństwo, dorastanie, wczesna dorosłość, dojrzałość i starość. W ramach tych stadiów daje się zaobserwować również pięć faz rozwoju kariery zawodowej.

---

¹ Krystyna Andres-Wędzina, pedagog szkolny w Gimnazjum w Iwinach; Renata Paszko, nauczyciel przedmiotów zawodowych w Zespole Szkół Handlowych i Usługowych w Bolesławcu.

² Por. Kowska E., Paszkowska-Rogacz A., *Psychospołeczny rozwój człowieka – wybrane teorie*. [W:] *Materiały metodyczno-dydaktyczne do planowania kariery zawodowej uczniów*, praca zbiorowa, Warszawa 2006.

³ ibidem, s.16

⁴ Super D.E., *A life Span, Life Space. Perspective on Convergence*. [W:] M.L. Savickas, R.W. Lent (red.) *Convece in Career Development Theories*. California 1994.

Nazwa każdej fazy określa zarazem typowe dla niej zadanie rozwojowe:

- **faza wzrostu** (od urodzenia do 14 lat) – stadium dzieciństwa

Treścią tej fazy jest rozwój jednostki przez identyfikowanie się z osobami ważnymi w rodzinie i w szkole. W tej fazie dominującą rolę odgrywają początkowo potrzeby i fantazje na temat przyszłości, potem rośnie rola zainteresowań i umiejętności wraz ze zwiększeniem się udziału młodego człowieka w życiu społecznym. Faza ta obejmuje trzy okresy:

  - okres fantazji – od 4 do 10 roku życia
  - okres zainteresowań – od 11 do 12 roku życia
  - okres umiejętności – od 13 do 14 roku życia: dokonuje się analizy własnych zdolności pod względem wymagań zawodowych
- **faza poszukiwań** (od 15 do 24 roku życia) – **stadium dorastania**

W tej fazie obserwuje się wypróbowywanie różnych ról społecznych oraz zdobywanie zawodowych doświadczeń w czasie zajęć szkolnych, czasie wolnym i w pracy czasowej. Ta faza obejmuje trzy podokresy:

  - okres wstępny – od 15 do 17 roku życia: charakteryzuje się dokonywaniem pierwszych prowizorycznych wyborów (w dyskusjach, fantazjach, próbach pracy) na podstawie potrzeb, zainteresowań, umiejętności, wartości oraz dostępnych możliwości,
  - okres przejściowy – od 18 do 21 lat: lokalizowanie najbardziej prawdopodobnego obszaru aktywności zawodowej, podjęcie pierwszej pracy i wypróbowanie jej jako „pracy na całe życie”.
- **faza zajęcia pozycji** (od 25 do 44 roku życia)
- **faza konsolidacji** (od 45 do 64 roku życia)
- **faza schyłku** (od 65 roku życia).

Faza wzrostu i poszukiwań odpowiada wiekowi uczniów gimnazjum, którzy muszą podjąć bardzo ważną, życiową decyzję, sięgającą swoimi skutkami daleko w przyszłość. Często szukają porady i pomocy u swoich rodziców, także nauczycieli i wychowawców. W tym miejscu należy podkreślić kluczową rolę wzorców rodzicielskich – rodzice to pierwsze znaczące osoby – autorytety w życiu dzieci. Rodzice są dla dzieci źródłem wzorców zachowań w rozmaitych sytuacjach wyznaczając ich miejsce w społeczeństwie, stymulując (lub tłumiąc) ambicje i aspiracje zawodowe i życiowe dzieci. Dość często młodzież podejmuje decyzje pod wpływem grupy rówieśniczej – nie zawsze zresztą trafnych sugestii kolegów i koleżanek. Podejmowane pod tym wpływem decyzje nie zawsze są zgodne z ich własnymi predyspozycjami. Zagubieni wobec coraz bardziej wymagającego i zmiennego rynku pracy oczekują pomocy we wskazaniu określonej drogi życiowej, gdyż sami nie mają jeszcze wystarczającej wiedzy o świecie i sobie, co sprawia, że trudno im dokonać obiektywnej samooceny. Nie może to oznaczać przeniesienia decyzji na osoby dorosłe, na których ciąży jednak obowiązek takiego przygotowania młodych ludzi, aby ich uczestnictwo w procesie wyboru zawodu było świadome i dojrzałe.

Charakterystyka populacji uczniów Gimnazjum im. Jana Pawła II w Iwinach

W opracowaniu programu orientacji zawodowej dla naszego Gimnazjum wzięto pod uwagę umiejscowienie szkoły oraz środowisko, z jakiego wywodzą się nasi uczniowie. Gimnazjum znajduje się w miejscowości Iwiny w gminie Warta Bole-

ślawiecka w powiecie bolesławieckim. Gmina obejmuje powierzchnię 110.9 km², tworzy ją 10 wsi i 11 sołectw. Nasi uczniowie to mieszkańcy wsi: Warta Bolesławiecka, Wartowice, Iwiny, Raciborowice Dolne, Raciborowice Górne, Lubków, Tomaszów Bolesławiecki, Szczytnica, Jurków i Wilczy Las.

Gminę zamieszkuje 7550 mieszkańców. Jest to ludność w większości napływowa – przesiedleńcy z byłej Jugosławii, byłego ZSSR, centralnej Polski oraz Niemiec. Większość dorosłych mieszkańców posiada wykształcenie podstawowe (36%) lub zasadnicze (52%). Nieliczna grupa zdobyła wykształcenie średnie (11%), a tylko 1,5 % wyższe.

Około 50% osób z terenu gminy ma stałe zatrudnienie. Liczba bezrobotnych waha się w granicach 20%. Z tego też względu wiele osób podejmuje się prac sezonowych oraz wyjeżdża za granicę w celach zarobkowych. Niestety, wiąże się to z dłuższą nieobecnością osób dorosłych (rodziców) w domu. Jest to zjawisko szczególnie niekorzystne dla pozostającej bez opieki nastoletniej młodzieży.

Jak już zostało wyżej wspomniane, do Gimnazjum uczęszcza młodzież z terenu całej gminy. W związku z tym szkoła zapewnia uczniom dowóz ze wszystkich miejscowości. Trzeba przyznać, że znacznie to utrudnia działania wychowawcze szkoły. Uniemożliwia lub w znacznej mierze ogranicza organizację zajęć pozalekcyjnych dla młodzieży spoza terenu Iwin.

Nasze Gimnazjum jest szkołą publiczną. Funkcjonuje od 1999 roku. Uczy się w niej 364 uczniów. Obejmuje 15 oddziałów w tym trzy specjalne dla uczniów z Ośrodka Szkolno-Wychowawczego. Średnia liczba uczniów przypadających na jeden oddział wynosi 28 osób. Szkoła posiada dwie pracownie komputerowe (z dostępem do Internetu), dość dobrze wyposażoną bibliotekę z wyposażeniem multimedialnym wraz z czytelnią. Bazę sportową stanowi nowa sala gimnastyczna i boiska do gier zespołowych.

Uczniom stwarza się możliwości wszechstronnego rozwoju zainteresowań. Pracuje się zarówno z uczniem zdolnym, jak i mającym trudności w nauce. Istnieją różne koła zainteresowań, organizowane są zajęcia wyrównawcze z języka polskiego i matematyki dla uczniów wszystkich klas pierwszych. Imprezy i uroczystości szkolne odbywają się zgodnie z opracowanym wcześniej kalendarzem, zaplanowano działania w zakresie profilaktyki, opieki i wychowania. W Gimnazjum aktywnie działa też Samorząd Uczniowski. Prowadzona jest współpraca z rodzicami i środowiskiem lokalnym.

Realizację działań opiekuńczo-wychowawczych szkoły wspiera wiele instytucji: Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Bolesławcu, Urząd Gminy Warta Bolesławiecka, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Polski Czerwony Krzyż o/Bolesławiec, Policja, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, parafie rzymsko-katolickie w Warcie Bolesławieckiej, Raciborowicach i Tomaszowie Bolesławieckim, Bolesławiecki Ośrodek Kultury, Młodzieżowy Dom Kultury w Bolesławcu, kuratorzy sądowi oraz Pełnomocnik Prezydenta Miasta Bolesławiec do Spraw Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminna Komisja Antyalkoholowa.

Wszelkie działania wychowawcze, profilaktyczne i edukacyjne podejmowane przez szkołę tworzą spójną całość – a jej znaczącą częścią jest poradnictwo zawodowe.

Jak już wspomniano, uczniowie naszej szkoły to młodzież ze środowiska wiejskiego o dużym stopniu bezrobocia, często młodzież z rodzin zaniedbanych wychowawczo, a nawet patologicznych. Większość uczniów, którzy trafiają do gimnazjum nie potrafi powiedzieć o swoich zainteresowaniach, zamiłowaniach i uzdolnieniach. Uczniowie ci nie mają motywacji do podejmowania jakichkolwiek działań. Ich aktywność pozalekcyjna ogranicza się zazwyczaj do pomocy przy pracach polowych lub tzw. „nic nie robienia”. Biorąc pod uwagę wszystkie powyższe informacje postanowiliśmy szczególnie skupić się na pierwszym bloku zajęć poświęconym poznaniu siebie, zagadnieniu pracy, motywom pracy i konsekwencjom braku pracy w życiu człowieka. Kolejnym bardzo istotnym zadaniem szkoły w zakresie doradztwa zawodowego jest aktywizacja rodziców do działalności doradczej, uświadomienie rodzicom ich roli w doradzaniu dzieciom, dostarczenie im wiedzy o dziecku, o jego umiejętnościach, preferowanych wartościach, mocnych i słabych stronach i zainteresowaniach. Poprzez odpowiednie sytuacje wychowawcze, staramy się uświadomić rodzicom i kształtować w uczniach szacunek do pracy – nie tylko poprzez poszanowanie czyjejś pracy lecz również poprzez uznanie jej za jedną z najważniejszych wartości w życiu człowieka. Cieszymy się, gdy w wyniku naszych oddziaływań uczeń, po pierwszym roku zajęć, potrafi dokonać samodiagnozy (poznanie siebie w aspekcie wyboru zawodu, swoich zainteresowań, uzdolnień, temperamentu, umiejętności, swoich mocnych i słabych stron), zna wartość pracy i konsekwencje jej braku, a stanu bezrobocia nie traktuje jako zagrożenia lecz jako wyzwanie i możliwość rozwoju, dalszego doskonalenia.

Charakterystyka populacji uczniów Zespołu Szkół Handlowych i Usługowych w Bolesławcu

Zespół Szkół Handlowych i Usługowych im. Jana Kochanowskiego jest publiczną szkołą ponadgimnazjalną, której organem prowadzącym jest starostwo w powiecie bolesławieckim.

W skład powiatu bolesławieckiego wchodzi: gminy miejskie Bolesławiec, gminy miejsko-wiejskie: Nowogrodzic, gminy wiejskie: Bolesławiec, Gromadka, Osiecznica, Warta Bolesławiecka oraz miasta: Bolesławiec i Nowogrodzic.

Powierzchnia powiatu to **1303,26** km², ogólna liczba ludności **88 318** w tym: **45 543** kobiet i **42 775** mężczyzn. Na miasto Bolesławiec przypada **45 073** mieszkańców, a na wieś **43 245**.

Stopa bezrobocia w powiecie bolesławieckim wynosiła **19,5 %** (wg danych z sierpnia 2006 roku).

Populacja uczniów w Zespole Szkół Handlowych i Usługowych to przedział wiekowy od 15 do 17 roku życia oraz dodatkowo ze względu na szkolenie ludzi dorosłych od 18 do 21 roku życia. Szkoła powstała w 01.09.1960 roku i nosiła nazwę Zasadnicza Szkoła Zawodowa dla Pracujących Doksztalcząca. W wyniku wielokrotnych przekształceń szkoła przybierała nazwy Zasadnicza Szkoła Doksztalcząca, Zasadnicza Szkoła Zawodowa aby w roku 1991 pozostać przy nazwie obecnie obowiązującej Zespół Szkół Handlowych i Usługowych im. Jana Kochanowskiego.

Szkoła kształci młodzież zarówno na poziomie szkoły średniej jako technikum handlowe i ekonomiczne, na poziomie szkoły zasadniczej zawodowej w zawodach takich jak: kaletnik, fryzjer, piekarz, lakiernik, blacharz, cukiernik, krawiec, stolarz, sprze-

dawca, kucharz małej gastronomii oraz jako szkoła policealna w zawodzie ratownik medyczny.

Wśród faz rozwoju kariery zawodowej wyodrębnić można w szkole ponadgimnazjalnej Zespołu Szkół Handlowych i Usługowych **okres wstępny i okres przejściowy** wg podziału Supera z 1994 roku.

Młodzież ucząca się w Zespole Szkół Handlowych i Usługowych w **40%** zamieszkuje na terenie miasta Bolesławiec natomiast **60%** uczniów pochodzi z obszarów wiejskich i małych miasteczek oddalonych do 10 km od miasta Bolesławiec oraz są to uczniowie pochodzący z obszarów po byłych PGR-ach w obwodzie powiatu bolesławieckiego.

Część uczniów korzysta ze stypendiów socjalnych, znaczny odsetek uczniów pochodzi z rodzin o najniższych dochodach oraz nie posiadających żadnych dochodów udokumentowanych, co wskazuje na fakt zagrożenia bezrobociem młodych ludzi czerpiących wzorce rodzinne. Wybór zasadniczej szkoły zawodowej lub technikum oznacza szybki start w dorosłe życie. Jednak większość absolwentów Zespołu Szkół Handlowych i Usługowych kontynuuje kształcenie na wyższych poziomach edukacyjnych, uczniowie po Zasadniczej Szkole Zawodowej w 80% natomiast uczniowie po Technikum Handlowym czy Ekonomicznym w 75% .

Realizację działań opiekuńczo-wychowawczych szkoły wspierają instytucje: Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Bolesławcu, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Polski Czerwony Krzyż o/Bolesławiec, Policja, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Bolesławiecki Ośrodek Kultury, Młodzieżowy Dom Kultury w Bolesławcu, kuratorzy sądowi oraz Pełnomocnik Prezydenta Miasta Bolesławiec do Spraw Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Wszelkie działania wychowawcze, profilaktyczne i edukacyjne podejmowane przez szkołę tworzą spójną całość – a jej znaczącą częścią powinno być poradnictwo zawodowe.

Młodzież rozpoczynającą kształcenie w Zespole Szkół Handlowych i Usługowych pochodzą z różnych środowisk, obszarów zamieszkania. Praca nad poznaniem samego siebie i tego, co by się chciało robić w życiu była różna, bo różnie podchodzi się w szkołach gimnazjalnych do orientacji zawodowej. Zadania, jakie chciałabym realizować w zakresie orientacji zawodowej oraz poradnictwa zawodowego to przede wszystkim ustalenie czy uczniowie wybrali właściwie zawód, którego chcą się uczyć przez 2, 3 czy 4 lata, czy posiadają predyspozycje do wykonywania określonego zawodu, a jeśli nie, to co można z tym zrobić? Kolejnym działaniem byłoby angażowanie rodziców w dalszą drogę kształcenia młodzieży i uświadomienie, że nie zawsze należy korzystać z wzorców rodzinnych. Dlatego bardzo ważnym elementem kształcenia szeroko pojętego jest wprowadzenie kształcenia w zakresie orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego. Faza poszukiwań jest tym elementem odpowiadającym wiekowi uczniów, których Zespół Szkół Handlowych i Usługowych im. Jana Kochanowskiego w Bolesławcu kształci, i jest to ta grupa najbardziej zagrożona ze względu na fakt, że wejście na rynek pracy jest już faktem.

Cele ogólne:

- ❖ przygotowanie młodzieży do trafnego wyboru zawodu i drogi dalszego kształcenia
- ❖ przygotowanie uczniów do radzenia sobie w sytuacjach trudnych, takich jak:
  - bezrobocie,
  - problemy zdrowotne,

- adaptacja do nowych warunków pracy,
  - mobilności zawodowej;
  - ❖ przygotowanie rodziców do efektywnego wspierania dzieci w podejmowaniu przez nie decyzji edukacyjnych i zawodowych,
  - ❖ wspieranie działań szkoły mających na celu optymalny rozwój edukacyjny i zawodowy ucznia,
  - ❖ przygotowanie młodzieży do zmian zachodzących na rynku pracy,
  - ❖ aktywizowanie jej do samodzielnego poszukiwania informacji o rynku pracy.
- Wszystkie działania wychowawcze podejmowane w tym celu przez szkołę stanowią część poradnictwa zawodowego.

Cele szczegółowe:

- ❖ systematyczne diagnozowanie zapotrzebowania uczniów na informacje i pomoc w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej,
- ❖ gromadzenie, aktualizacja i udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych właściwych dla danego poziomu kształcenia,
- ❖ wskazywanie osobom zainteresowanym (młodzieży, rodzicom, nauczycielom) źródeł dodatkowej, rzetelnej informacji na poziomie regionalnym, ogólnokrajowym, europejskim na temat:
  - rynku pracy,
  - trendów rozwojowych w świecie zawodów i zatrudnienia,
  - możliwości wykorzystania posiadanych uzdolnień i talentów w różnych obszarach świata pracy,
  - instytucji i organizacji wspierających funkcjonowanie osób niepełnosprawnych w życiu codziennym i zawodowym,
  - alternatywnych możliwości kształcenia dla młodzieży z problemami emocjonalnymi i niedostosowanymi społecznie,
  - programów edukacyjnych Unii Europejskiej,
  - porównywalności dyplomów i certyfikatów zawodowych;
- ❖ udzielanie indywidualnych porad edukacyjnych i zawodowych uczniom i ich rodzicom,
- ❖ prowadzenie grupowych zajęć aktywizujących, przygotowujących uczniów do świadomego planowania kariery zawodowej,
- ❖ kierowanie w sprawach trudnych do specjalistów: psychologów, lekarzy,
- ❖ koordynowanie działalności informacyjno doradczej szkoły,
- ❖ wspieranie rodziców i nauczycieli w działaniach doradczych,
- ❖ współpraca z Radą Pedagogiczną w zakresie przygotowania uczniów do wyboru drogi zawodowej zgodnie z zadaniami zawartymi w programie wychowawczym szkoły,
- ❖ wzbogacanie warsztatu pracy o nowoczesne środki przekazu informacji (Internet, CD, wideo itp.),
- ❖ współpraca z instytucjami wspierającymi wewnątrzszkolny system doradztwa, takimi jak:
  - kuratorium oświaty,
  - centra informacji i planowania kariery zawodowej,
  - poradnie psychologiczno-pedagogiczne,
  - powiatowe urzędy pracy,
  - wojewódzkie komendy OHP,
  - zakłady doskonalenia zawodowego.

Metody pracy:

- ❖ systematyczne zajęcia warsztatowe z doradcą zawodowym,
- ❖ korzystanie z technologii informacyjnej,
- ❖ poszukiwanie i wykorzystywanie informacji z literatury fachowej,
- ❖ tworzenie katalogu informacji o lokalnym rynku pracy.

Formy pracy:

- ❖ spotkania grupowe z młodzieżą o charakterze treningowo-warsztatowym,
- ❖ spotkania z rodzicami- pogadanki, zajęcia warsztatowe i spotkania indywidualne,
- ❖ poradnictwo indywidualne dla uczniów.

Harmonogram działań na poziomie gimnazjum

Założeniem programu jest by zajęcia lekcyjne i warsztatowe odbywały się na trzech poziomach kształcenia z uwzględnieniem trzech bloków tematycznych.

Klasa	Blok tematyczny	Cele
Klasa I	Poznanie siebie	Samodiagnoza (poznanie siebie w aspekcie wyboru zawodu, swoich zainteresowań, uzdolnień, temperamentu, umiejętności, swoich mocnych i słabych stron)
Klasa II	Poznanie zawodów	Poznanie świata zawodów (zbieranie informacji o środowisku pracy, zadaniach, czynnościach, narzędziach pracy, stanowiskach, możliwościach zatrudnienia)
Klasa III	Poznanie ścieżek realizacji (planowanie własnego rozwoju zawodowego)	Zapoznanie się uczniów z możliwością zdobycia zawodu (poznanie systemów edukacyjnych, typów szkół, zasad przyjęć do szkół ponadgimnazjalnych)

Tematyka zajęć dla poszczególnych roczników gimnazjum**KLASA I***Poznanie siebie*

1. Praca i jej znaczenie w życiu człowieka.
2. Poznajemy siebie – zainteresowania.
3. Rola zainteresowań w trafnym wyborze zawodu.
4. Czy znasz swoje zdolności?
5. Temperament w trafnym wyborze zawodu.
6. Obraz siebie – rola samooceny w trafnym wyborze zawodu.
7. Stan fizyczny i zdrowotny a wybór zawodu.
8. Czy poznałeś siebie? – podsumowanie.

KLASA II*Poznanie zawodów*

1. Poznajemy zawody – podział zawodów ze względu na środowisko pracy.
2. Co to znaczy poznać zawód?
3. Istota zawodu – czynności, warunki pracy, wymagania.
4. Wymagania psychofizyczne, jakie stawia zawód przed kandydatem.
5. Ja i mój zawód - osobisty potencjał a wymagania zawodowe.
6. Pragnienia i cele życiowe.

7. Ocena preferencji zawodowych ucznia.
8. Środki realizacji celów.

KLASA III

Poznanie ścieżek realizacji (planowanie własnego rozwoju zawodowego)

1. Kierunki dalszego kształcenia.
2. Określamy drogi prowadzące do zawodu.
3. Jak podjąć decyzję o wyborze szkoły?
4. Poznanie struktury szkolnictwa ponadgimnazjalnego w swoim regionie.
5. Warunki przyjęć do szkół ponadgimnazjalnych.

SPOTKANIA Z RODZICAMI UCZNIÓW KLAS III

1. Moje dziecko stoi przed wyborem dalszej drogi kształcenia – czy ja, jako rodzic powinienem, mógłbym i potrafię mu pomóc?
2. Wprowadzenie w tematykę wyboru zawodu.
3. Predyspozycje psychofizyczne dziecka a wymagania w danym zawodzie.
4. Przedstawienie aktualnej oferty edukacyjnej szkolnictwa ponadgimnazjalnego.
5. Indywidualna praca z rodzicami uczniów, którzy mają problemy: zdrowotne, emocjonalne, intelektualne i inne.

Mając na uwadze specyfikę środowiska, z którego wywodzą się nasi uczniowie oraz świadomość nieocenionej roli rodziców w procesie podejmowania decyzji zawodowej przez dziecko, w swoich działaniach w zakresie programu zauważamy szczególną potrzebę skupienia się na przygotowaniu rodziców do współdziałania w podjęciu tak kluczowej dla przyszłości dziecka decyzji. Środowisko to charakteryzuje ogólna apatia i stagnacja społeczna. Ograniczenia rynku pracy, mała mobilność zawodowa mieszkańców, ogólne zubożenie mają przełożenie na postawy dorosłych względem podstawowego dobra, jakim jest praca. Ograniczone możliwości rozwoju zainteresowań, uzdolnień i zamiłowań, częsty brak stymulacji ze strony środowiska rodzinnego czy też brak pozytywnych wzorców zawodowych rodziców – nieaktywnych zawodowo lub niezadowolonych z wykonywanej pracy, która nie daje prestiżu, satysfakcji i możliwości samorealizacji, a postrzegana jest jedynie jako źródło utrzymania – wymaga od nas szczególnie starannego przygotowania rodziców do roli „domowych doradców zawodowych” swoich dzieci. Skupiamy się na uświadomieniu ich roli w trafnym wyborze zawodu. Ukazujemy, na co mają zwrócić szczególną uwagę – na predyspozycje intelektualne, osobowościowe i zainteresowania dziecka. Zapoznajemy ich z ofertą edukacyjną (rodzaje szkół, wymagania i zasady rekrutacji), udostępniamy literaturę i materiały dotyczące tej problematyki.

SPOTKANIA Z RODZICAMI UCZNIÓW KLAS I-IV

1. Predyspozycje psychofizyczne a wymagania w danym zawodzie.
2. Wartości i tradycje rodzinne a wymarzony zawód
3. Wybór dalszej drogi kształcenia – czy rodzic powinien pomóc?
4. Wchodzimy na rynek pracy, jakie niesie to za sobą szanse i zagrożenia?

Ewaluacja:

Po zakończonym każdym bloku wiedza i umiejętności będą sprawdzane i oceniane za pomocą narzędzi pomiarowych w formie: ankiet, testów.

Uczniowie nie będą oceniani tradycyjnym systemem ocen. Poziom opanowanej wiedzy będzie przedstawiany w sposób opisowy i indywidualny, w ten sposób wszyscy zainteresowani otrzymają informację zwrotną.

Uczniowie będą oceniać skuteczność prowadzonych zajęć, oraz przystępność podawanej wiedzy.

Bibliografia

- Greiner I., Kania I., Kudanowska E., Paszkowska-Rogacz A., Tarkowska M., *Materiały metodyczno-dydaktyczne do planowania kariery zawodowej uczniów*. Wydawnictwo KOWEziU Warszawa 2006, EFS.
- Kowska E., Paszkowska-Rogacz A., *Psychospołeczny rozwój człowieka – wybrane teorie*. [W:] *Materiały metodyczno-dydaktyczne do planowania kariery zawodowej uczniów*, praca zbiorowa, Warszawa 2006.
- Krajna A., Ryk L., Sujak-Lesz K., *Edukacja zawodoznawcza i edukacja pro jakościowa w szkole*. Wydawnictwo MarMar CEN UWr., Wrocław 2005.
- Krawczyk L., Kulpa A., Maicka M., *Orientacja Zawodowa*. Wydawnictwo PWN Warszawa-Łódź 1999.
- Sołtysińska G., Woroniecka J., *Przygotowanie uczniów gimnazjum do wyboru zawodu*. Wydawnictwo KOWEziU Warszawa 2003.
- Sołtysińska G., Łukasiewicz A., *Szkolny doradca zawodowy*. Wydawnictwo KOWEziU Warszawa 2003.
- Sołtysińska G., Żywiec-Dąbrowska E., *Moja przyszła praca*. Wydawnictwo KOWEziU Warszawa 2003.
- Super D.E., *A life Span, Life Space. Perspective on Convergence*. [W:] M.L. Savickas, R.W. Lent (red.) *Convece in Career Development Theories*. California 1994.